

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka a soudců Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a JUDr. Bc. Kryštofa Horna ve věci

žalobců:

a) D. V.
bytem X

b) J. K.
bytem X

oba zastoupeni advokátkou JUDr. Soňou Šamalovou
sídlem Sokolovská 24, Praha

proti

žalovanému:

Krajský úřad Středočeského kraje
sídlem Zborovská 11, Praha 5

za účasti

osob zúčastněných na řízení:

1) Ing. K. Š.
bytem X

2) V. Š.,
bytem X,

zastoupena advokátem doc. JUDr. Milanem Hulmákem,
Ph.D.
sídlem Botičská 4, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2019, č. j. 032448/2019/KUSK-DOP/Hir,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2019, č. j. 032448/2019/KUSK-DOP/Hir, se ruší a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit každému ze žalobců a) a b) na náhradu nákladů řízení částku 15 729,20 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zástupkyně JUDr. Soni Šamalové, advokátky
- III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Městský úřad Kolín rozhodnutím ze dne 15. 1. 2019, č. j. MUKOLIN/OD 97191/18-vol, deklaroval, že na části pozemku p. č. st. XA v katastrálním území X v průjezdu domu č. p. XB v ulici K. v X I se nenachází veřejně přístupná účelová komunikace.
2. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dál jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobců a prvostupňové rozhodnutí potvrdil s výrokem v pozměněném znění, podle nějž se v průjezdu nenachází veřejně přístupná účelová komunikace podle § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“). V odůvodnění mimo jiné uvedl, že městský úřad vykládal institut účelové komunikace podle § 7 odst. 2 (správně zřejmě § 7 odst. 1, *pozn. soudu*) zákona o pozemních komunikacích způsobem, který současná judikatura překonala. Průjezd není součástí ani příslušenstvím dotčené místní komunikace podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o pozemních komunikacích. Skutečnost, že je sjezd z ulice K. do průjezdu stavebně zpevněn, není pro naplnění zákonného znaku zřetelnosti cesty podstatný. Žalobci si mohou zajistit právo na řádné užívání jejich nemovitých věcí soukromoprávní cestou, proto není naplněna nutná komunikační potřeba. Podle aktuální judikatury musí být dán souhlas vlastníka s užíváním cesty společně s nezbytnou komunikační potřebou. V daném případě nebyl prokázán veřejný zájem na obecném užívání průjezdu. Město Kolín, jako účastník správního řízení, zejména neuplatnilo žádné stanovisko osvědčující jeho zájem o rozšíření koncepce veřejné dopravní infrastruktury v obci. Z odůvodnění rozhodnutí městského úřadu není zřejmé, které skutečnosti doložili žadatelé o zahájení řízení (žalobci) a které dovodil sám městský úřad. Žalovaný zdůraznil, že je povinen postupovat podle skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí, nikoli v době podání žádosti. Charakter zastavěného nádvoří/vnitrobloku vždy historicky splňoval znaky stavby účelově využívané zde podnikajícími subjekty. Bylo v jejich zájmu, aby uměle vytvářenými překážkami nebránili vlastnímu podnikání, zejména aby ve vztahu k okruhu osob využívajících zde provozované služby umožnili formou služebnosti či výprosy užívání průjezdu a zastavěného nádvoří. Ve správním řízení nebyl prokázán souhlas právních předchůdců současného vlastníka s veřejným užíváním.
3. Žalobci se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhají zrušení napadeného i prvostupňového rozhodnutí.

Obsah žaloby

4. Žalobci mají napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů a nezákonné kvůli nesprávnému právnímu posouzení věci. Žalovaný

nevypořádal námitky žalobců, pouze odkázal na judikaturu, která podle něj překonala judikaturu, s níž argumentovali. Žalovaný absolutizoval požadavek souhlasu současného vlastníka a nezabýval se předešlými právními skutečnostmi, ačkoliv na jiném místě napadeného rozhodnutí uvedl, že je nutné je zkoumat.

5. Podle žalobců zaměňuje žalovaný pojem veřejný zájem a veřejný charakter komunikace. Není jasné, z čeho žalovaný dovozuje okruh osob užívajících komunikaci. Žalovaný nezohlednil judikaturu, podle níž je založeno právo vstupu veřejnosti, pokud existuje komunikační nezbytnost, byť pro jediného vlastníka. Svévolné uzavření veřejné komunikace osobami zúčastněnými na řízení 1 a 2 nemůže změnit její charakter. Žalovaný opominul či nesprávně vykládal judikaturu dopadající na věc. Právní status účelové komunikace je závazný také pro budoucí vlastníky pozemku. Ačkoliv městský úřad uvedl, jaké důkazy provedl, schází jejich hodnocení a žalovaný tuto vadu v napadeném rozhodnutí nezhojil, proto jsou rozhodnutí správních orgánů nepřezkoumatelná. Podáním ze dne 30. 9. 2019 žalobci předložili informaci zástupce veřejné ochránkyně práv ze dne 18. 9. 2019 a zprávu z téhož dne o šetření ve věci pevné překážky umístěné na komunikaci na části pozemku p. č. XA.

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí. Uvedl, že v dané věci byla zjišťována jen existence znaků veřejně přístupné účelové komunikace. Městský úřad se těmito znaky zabýval podrobně v prvostupňovém rozhodnutí, přičemž dospěl k závěru, že nebyl splněn pouze znak veřejného zájmu na veřejném užívání. Žalovaný dále dovodil, že navíc nebyla splněna podmínka souhlasu vlastníka pozemku s veřejným užíváním. Žalovaný poukázal na § 19 odst. 1 a § 7 zákona o pozemních komunikacích, který opravňuje správní orgán rozhodnout o neexistenci veřejné cesty na pozemku tam, kde nebyly prokázány veškeré znaky veřejně přístupné účelové komunikace. Pokud nelze přiznat veřejný zájem na ochraně veřejného subjektivního práva obecného užívání, mohou se žalobci bránit prostředky soukromého práva. K námitce žalobců týkající se konkludentního souhlasu žalovaný odkázal na prvostupňové rozhodnutí, z něž se podává, že po restituci vlastníci bránili veřejnému průjezdu pozemku. Přístup sloužil jen žalobcům a v minulosti zákazníkům provozoven v objektu. Správní orgány hodnotily stav věci v době vydání rozhodnutí, byť tento stav může být ovlivněn vědomým a účelovým jednáním účastníků řízení. Judikatura, podle níž postačuje komunikační potřeba pro jediného vlastníka, byla v době správního řízení již překonána, jak žalovaný osvětlil v napadeném rozhodnutí.
7. V podání ze dne 4. 2. 2020 žalovaný ke zprávě o šetření zástupce veřejné ochránkyně práv uvedl, že rozhodné pro posouzení věci je napadené rozhodnutí. Žalovaný má za to, že nejprve musí být postaveno najisto, že na pozemku je veřejně přístupná účelová komunikace. O tom může být rozhodnuto jen na základě návrhu osoby, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jejích práv. Až následně lze vést řízení o odstranění překážky na komunikaci. Podle judikatury správních soudů je rozhodující stav věci v době vydání správního rozhodnutí, nikoliv v době podání žádosti. Bylo zjištěno, že průjezd domu dlouhodobě není užíván veřejností jako dopravní cesta a právo žalobců nezbytného přístupu k nemovitosti nemůže být chráněno veřejným právem na úkor vlastnického práva vlastníka pozemku.

Repliky žalobců

8. Žalobci ve vyjádření ze dne 16. 1. 2020 setrvali na svém procesním stanovisku. Odmítli názor žalovaného, že svévoli vlastníka lze považovat za legitimní důvod pro posouzení, zda je průjezd veřejný. Takový závěr by vedl k absurdní situaci, kdy nový vlastník svévolně odejme souhlas daný jeho předchůdcem, čímž po právu popře jeden ze znaků veřejné komunikace. Při posuzování souhlasu vlastníka pozemku je nutné zohlednit souhlasy dané v minulosti.
9. V replice ze dne 16. 3. 2020 žalobci sdělili, že komunikace vždy sloužila veřejnosti a sloužila by i nyní, kdyby v jejím užívání nebylo svévolně bráněno. Dodali, že nastala-li nějaká v minulosti podstatná skutečnost rozhodná pro posouzení věci, nelze ji ignorovat jen proto, že se situace změnila. Dále žalobci předložili závěrečné stanovisko ombudsmana s návrhem opatření k nápravě ve věci pevné překážky na dané komunikaci ze dne 26. 2. 2020.
10. Žalobci dále v reakci na vyjádření osob zúčastněných na řízení odmítli jejich tvrzení a odkázali na obsah žaloby. Žalobci pouze a jen z viny osob zúčastněných na řízení byli nuceni podávat řadu žalob a návrhů, aby se domohli svých práv a přístupu ke svým nemovitostem. Použití právních prostředků k ochraně práv nemůže být nazýváno šikanou ani nemravností. Pokud jde o historické užívání, je třeba je posuzovat od roku 1847, kdy byla stavebníku J. Č. uložena řada povinností, zejména zajištění průchodu a průjezdu k jatkám.
11. Ve vyjádřeních ze dne 21. 9. 2021 žalobci uvedli, že osoby zúčastněné na řízení pomíjí jednání svého právního předchůdce pana J. Č., který se zavázal k veřejnému přístupu, a listiny obsažené ve správním spisu. Právní předchůdci osob zúčastněných na řízení odsouhlasili veřejné užívání a až na svévolné výjimky je dodržovali. Nikdy se nejednalo o souhlas určený konkrétní osobě ani o výprosu, ale o souhlas, který nemohl být jednostranně odvolán. Žalobci opětovně poukazují na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2015, sp. zn. 25 Cdo 2496/2015, které se týká této konkrétní věci a je v něm vyjádřen názor, že je-li komunikační potřeba splněna i pro jediného vlastníka, je založeno právo vstupu a průjezdu i třetím subjektům, tedy veřejnosti. V daném případě nikdy nedošlo k zániku komunikace, nebylo tedy třeba její obnovy ani případného nového splnění podmínek či nového souhlasu vlastníka. I restituenti byli vázáni právním úkonem svých právních předchůdců, byť by k tomu měli výhrady a snažili se o omezení dopravy. Sami žalobci kupovali pozemky jako městské, přičemž město nadále spravuje hradby umístěné ve vnitrobloku a přístupné pouze přes spornou komunikaci. Zákazníci provozoven ve vnitrobloku jsou osobami nedefinovatelnými z hlediska jejich počtu a okruhu (oproti návštěvám přijímaným pouze se souhlasem vlastníka nemovitosti). Žalobci trvají na tom, že správní orgány se dopustily řady pochybení.

Vyjádření osob zúčastněných na řízení

12. Osoba zúčastněná na řízení 1 v rozsáhlém vyjádření ze dne 18. 5. 2020 zrekapitulovala průběh sporu o využívání průjezdu domu v jejím vlastnictví. Stručně řečeno, považuje průjezd domu za soukromý prostor, k němuž žalobcům nesvědčí žádné oprávnění k využívání jak z hlediska soukromého, tak veřejného práva. Proto osoby zúčastněné na řízení průjezd uzavřely, čímž zároveň chránily svůj majetek před vznikem další škody působené provozem vozidel žalobců či jejich nájemníků. Žalobci uplatnili argumentaci, že průjezd do domu je veřejnou účelovou komunikací, poté, co selhaly jejich předešlé snahy o zlegalizování neoprávněného užití průjezdu.

13. Osoby zúčastněné na řízení ve shodných vyjádřeních ze dne 8. 6. 2020 uvedly, že žalovaný neopominul otázku konkludentního souhlasu vlastníků, jen nebyl v daném případě prokázán. I kdyby byl v minulosti dán souhlas předchůdci vlastníků, nebyly splněny podmínky pro jeho relevanci v současnosti. Aktivní nesouhlas s využíváním průjezdu prokazatelně vyjádřily ještě před fyzickým uzavřením průjezdu v roce 2006. Okruh osob využívající průjezd domu vyplývá ze zjištění správních orgánů, jež jsou obsahem správního spisu. Osoby zúčastněné na řízení nikomu neodpírají veřejné užívání, protože to k průjezdu nikdy neexistovalo. Napadené rozhodnutí netrpí vadami, pro něž by mělo být zrušeno.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

14. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobami k tomu oprávněnými, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
15. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Shledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlídnout i bez námitek.
16. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání; žalobci s tímto postupem výslovně souhlasili a žalovaný udělil souhlas *implicitě*, neboť na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělil, že nesouhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Pro uvedený postup byly současně dány podmínky podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

Posouzení žaloby

17. Podle § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích je účelovou komunikací pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Příslušný silniční správní úřad obecního úřadu obce s rozšířenou působností může na žádost vlastníka účelové komunikace a po projednání s Policií České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka. Úprava nebo omezení veřejného přístupu na účelové komunikace stanovené zvláštními právními předpisy tím není dotčena.
18. Předmětem sporu v posuzované věci je, zda průjezd naplňuje zákonné a judikaturou vymezené znaky veřejně přístupné účelové komunikace.
19. Soud předně konstatuje, že podle ustálené judikatury správních soudů vzniká veřejně přístupná účelová komunikace při současném naplnění čtyř znaků, jimiž jsou a) patrnost a stálost cesty v terénu, b) spojení pozemků s veřejnou komunikací, c) souhlas vlastníka s obecným užíváním účelové komunikace a d) nutná komunikační potřeba (viz např. rozsudky NSS ze dne 3. 12. 2020, č. j. 1 As 347/2020 – 49, bod 27, ze dne 10. 3. 2016, č. j. 7 As 252/2015 – 25, nebo ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012 – 42).
20. Městský úřad v nyní posuzované věci dospěl k závěru, že byly naplněny znaky a), b) a d) veřejně přístupné účelové komunikace. Ke znaku souhlasu konstatoval, že neexistoval historicky (od nepaměti), ale **byl dán konkludentně předchozím vlastníkem průjezdu** (tedy vlastníkem, od něž osoby zúčastněné na řízení nabyly vlastnické právo), přičemž následný

nesouhlas obou osob zúčastněných na řízení je bezpředmětný. Předchozí vlastník nabyl vlastnické právo v restituci od veřejnoprávní korporace a ve spise není založen žádný důkaz o tom, že by **veřejnému užívání po nabytí vlastnického práva bránil**. Za dané situace tak není rozhodné, byl-li v minulosti souhlas s veřejným užíváním dán, neboť uvedená skutečnost tento vztah „ruší“ (i v případě, že by souhlas v minulosti existoval, není při restituci tato skutečnost již relevantní). Veřejnoprávní korporace může mít k otázce veřejného užívání pozemku zcela odlišný postoj než soukromý vlastník. Podle městského úřadu však chybí potřeba veřejného užití průjezdu, neboť dopravní obsluha vnitrobloku je v zájmu dvou vlastníků budov s provozovny ve vnitrobloku a města Kolín jakožto vlastníka městských hradeb. Ani obsluhu řádně povolených provozoven ve vnitrobloku nelze vnímat tak, že se jedná o širší veřejnost, ale o obsluhu pouze ve prospěch dvou vlastníků. Namísto omezování vlastnického práva ve formě strpění obecného užívání by problém s přístupem měli žalobci řešit soukromoprávní cestou. **Není-li prokázán veřejný zájem**, nelze ani účelovými komunikacemi omezovat vlastnické právo. Podle městského úřadu není nezanedbatelné, že průjezd byl před několika desetiletími opatřen vraty, která se podle podkladů ve spisu alespoň v nočních hodinách zavírala, a klíč od nich měl jen vlastník, což by svědčilo o existenci komunikace v uzavřeném prostoru ve smyslu § 7 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích. **Naplnění znaku nutné komunikační potřeby je podle městského úřadu nesporné**, neboť žádný alternativní přístup do vnitrobloku neexistuje.

21. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí lze dovodit, že žalovaný měl za splnění podmínky a) a b), byť jsou jeho úvahy v tomto směru značně zmatečné (srov. str. 5 napadeného rozhodnutí). Nicméně vzhledem k tomu, že naplnění těchto podmínek není předmětem sporu, nepovažuje soud za účelné podrobněji se těmito úvahami žalovaného zabývat.
22. Žalovaný dále korigoval názor městského úřadu tak, že podle něj **nebyl prokázán souhlas právních předchůdců současného vlastníka** (tuto skutečnost podle žalovaného vyvrací nabývací restituční titul) a nutná komunikační potřeba, které musí existovat současně. Žalovaný konstatoval, že **nebyl prokázán veřejný zájem** na obecném užívání průjezdu domem č. p. XB., a tím tedy souhlas vlastníka s užíváním cesty neomezeným okruhem osob. Konstatoval, že souhlas vlastníka s obecným užíváním je provázán s nezbytnou komunikační potřebou a zajištění dopravního spojení nemovitostí žalobců s ulicí K. „*je odvislé od aplikace soukromoprávní úpravy, není možné daný stav bez dalšího zpochybňovat. Pozemková služebnost cesty, pokud bude takové věcné právo na základě zákonem vyžadované listiny v příslušném katastru nemovitostí zapsáno, založí právo odvolatelů jezdit přes služební pozemek jakýmkoliv vozidly. Tímto způsobem bude zároveň zajištěno ústavní právo odvolatelů na řádné dopravní spojení jejich nemovitostí s ulicí K. tak, aby mohli své nemovitosti v rozsahu svých Ústavou chráněných vlastnických práv řádně užívat a hospodařit s nimi. Pokud zákon jednoznačně daný stav upravuje, není možné bez dalšího učinit závěr, že zde v současné době neexistuje přístup pro plnohodnotnou dopravní obsluhu nemovitostí odvolatelů.*“ K veřejnému zájmu žalovaný dále uvedl, že nebyl prokázán, neboť zejména město Kolín neuplatnilo žádné stanovisko osvědčující zájem obce o rozšíření koncepce veřejné dopravní infrastruktury (s. 8 napadeného rozhodnutí).
23. Soud se s ohledem na výše shrnuté závěry žalovaného a na ně navazující žalobní námitky bude dále věnovat jednotlivým znakům veřejně přístupné účelové komunikace, které podle žalovaného nebyly naplněny, tedy souhlasu vlastníka s obecným užíváním a nutnou komunikační potřebou.

Souhlas vlastníka s obecným užíváním

24. Existuje-li v zákoně veřejnoprávní institut omezující vlastnické právo, aniž by s tímto omezením spojoval poskytnutí náhrady, je nezbytnou podmínkou jeho ústavní konformity souhlas vyjádřený vlastníkem. Tak je tomu právě v případě tzv. veřejně přístupných účelových komunikací definovaných v § 7 zákona o pozemních komunikacích, kdy je vlastnické právo omezeno tím, že **vlastník musí strpět obecné užívání pozemku** jako komunikace a umožnit na něj veřejný přístup. Zákon o pozemních komunikacích toto omezení nespojuje s poskytnutím finanční náhrady. Jediný ústavně konformní výklad je proto ten, že s takovým omezením vlastnického práva musí vlastník příslušného pozemku souhlasit. Tomuto závěru nikterak neodporuje skutečnost, že účelová komunikace a obecné užívání komunikací jsou instituty veřejnoprávními, nikoli soukromoprávními.
25. Obecné užívání účelové pozemní komunikace spočívá v možnosti každého tuto komunikaci – v mezích předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených zákonem o pozemních komunikacích – bezplatně užívat, a to způsobem obvyklým a k účelům, ke kterým je tato komunikace určena (rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2011, č. j. 2 As 40/2011 – 99).
26. Co se týče souhlasu vlastníka, ten může být buď výslovný, či konkludentní. Jestliže vlastník se zřízením účelové komunikace souhlasil, jsou jeho soukromá práva v takovém případě omezena veřejnoprávním institutem obecného užívání pozemní komunikace, které nemůže být vyloučeno jednostranným úkonem vlastníka, jenž takový souhlas udělil, **ani jeho právními nástupci** (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005). Pokud vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako veřejně přístupná účelová komunikace, s tímto nevyslovil kvalifikovaný nesouhlas, jde o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, vzniklou ze zákona. Naproti tomu v případě nesouhlasu musí jít o aktivní jednání vlastníka pozemku.
27. Rovněž komunikace, u níž sice již nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je veřejně přístupnou účelovou komunikací (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 – 66, či ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 – 60). Pokud vznikne účelová komunikace, je její právní status závazný i pro budoucí majitele pozemku - účelové komunikace, kteří nejsou oprávněni komunikaci ze své vůle uzavřít. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze případy, kdy nedochází k převodu mezi soukromými subjekty, ale kdy je komunikace nabývána od veřejnoprávní korporace – zde nelze souhlas bez dalšího presumovat (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06).
28. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, kterou po pečlivém prostudování rozhodnutí správních orgánů obou stupňů vyhodnotil jako důvodnou. Žalobci namítají, že žalovaný nedostatečně vypořádal jejich námitky, neboť některými se vůbec nezabýval a k ostatním jen stručně konstatoval svůj náhled na věc či odkázal na judikaturu, aniž by argumentaci dostatečně rozvedl. Dále poukázali na to, že napadené rozhodnutí je na několika místech nesrozumitelné. Soud souhlasí se žalobci v tom směru, že odůvodnění napadeného rozhodnutí trpí podstatnými vadami, které vedou k jeho nepřezkoumatelnosti jak pro nesrozumitelnost, tak pro nedostatek důvodů. Soud si je vědom toho, že na rozhodnutí obou správních orgánů je třeba v rámci soudního

přezkumu nahlížet jako na jeden celek, tedy že rozhodnutí se mohou vzájemně doplňovat v obou směrech (srov. rozsudky NSS ze dne 22. 7. 2008, č. j. 2 As 20/2008 – 73, a ze dne 31. 10. 2014, č. j. 6 As 161/2013 – 25). Avšak soud má za to, že za daných okolností nemohou být vady napadeného rozhodnutí zhojeny ani ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím.

29. Žalobci jak v odvolání, tak ve svých podání učiněných v průběhu prvostupňového řízení tvrdili, že průjezd byl dřívějšími vlastníky odsouhlasen k obecnému užívání nepředvídatelným počtem i druhem osob, vlastníků, jejich zaměstnanců, klientů a zákazníků. Podle žalobců je užívání městských jatek a následně dílen a kanceláří veřejným užíváním. Játka, která fungovala před stavbou, kterou se z cesty k jatkům stal průchod (průjezd), byla vždy veřejně přístupná. Ani právní předchůdce osob zúčastněných na řízení (restituent) souhlas neodejmul, nevyjádřil omezení cesty ani okruh osob, obecné užívání trpěl. Charakter komunikace tedy nemohl být změněn bráněním v užívání ze strany osob zúčastněných na řízení. Podle žalobců nemá tvrzení o ohrazení okruhu osob typem podnikání žalobkyně oporu ve spisu, je zavádějící a chybné, navíc odůvodněné pouze tím, že se změnila judikatura. Současný stav, kdy komunikaci nemůže užívat nikdo, je způsoben jejím uzavřením osobami zúčastněnými na řízení. V daném případě bylo obecné užívání aktivováno již v minulosti a nyní je mu svévolně bráněno.
30. Z dokumentů obsažených ve správním spisu skutečně vyplývá, že dům č. p. XB postavil J. Č. v polovině 19. století a rozhodl se při jeho stavbě využít i prostor nad komunikací. Stavba domu včetně přístavby nad komunikací byla J. Č. povolena za podmínky zajištění průchodu k městským jatkům nacházejícím se v parkánovém prostranství za plánovaným domem, přičemž byla stanovena i šíře průjezdu (s ohledem na snadný průhon volů a zajištění průjezdu hasičské techniky, přístupu pro pracovníky jatek, včetně dopravy vyrobeného zboží). Kolem roku 1890 vlastnila nemovitosti rodina W. a podnikala v nich. Průjezd pak byl dlouhodobě využíván majiteli nemovitostí nalézajících se v parkánovém prostoru (viz žádost A. R. ze dne 17. 6. 1910 o povolení ke stavbě zámečnické dílny v parkánovém prostoru za domem č. p. XB). Z žádosti pana B. S. z roku 1939 plyne, že zámečnická dílna byla v tomto prostoru v provozu již 50 let. V roce 1948 byly rodině W. nemovitosti znárodněny a až do roku 1989 je užíval Okresní podnik místního průmyslu Český Brod pro služby pro veřejnost. Od roku 1959 dílnu využíval podnik Kovovýroba, později tam byla rychloopravna chladniček a plynospotřebičů, dále kanceláře a sklad. Následně zde byly prodejna a sklad zahradní mechanizace, prodejna reklamního zboží, kopírovací služba, kanceláře, sklady a zámečnictví. V restituci byl znárodněný majetek vrácen potomkům W. a v roce 1991 od nich žalobci koupili své nemovitosti. V roce 2002 koupily dům č. p. XB osoby zúčastněné na řízení a začali bránit v průjezdu po komunikaci (umístěním vozidla, vykopáním díry, uložením hromady šterku, v roce 2006 pak uzavřením průjezdu vraty a opakovaným zazděním).
31. Z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů se podává, že městský úřad měl za splněnou podmínku existence souhlasu s obecným užíváním průjezdu (za nesplněnou měl podmínku existence veřejného zájmu, k této otázce viz níže). Žalovaný naopak v napadeném rozhodnutí učinil závěr (s. 9), že *„nebyl prokázán nezbytný souhlas právních předchůdců současného vlastníka s veřejným užíváním dotčeného pozemku (pozn.: tuto skutečnost vyvrací nabývací restituční titul)“*. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí nicméně vůbec nevyplývá, na základě jakých podkladů a důvodů žalovaný k tomuto závěru, který je odlišný od hodnocení naplnění této podmínky městským úřadem, dospěl. V zásadě se

jedná o prosté konstatování bez jakékoli související argumentace. Pokud žalovaný uvádí, že udělení souhlasu vyvrací *nabyvací restituční titul*, je třeba k tomu konstatovat, že současní vlastníci (osoby zúčastněné na řízení) nenabývali daný pozemek v restituci, ale právě od restituentů, a to až v roce 2002. Uvádí-li žalovaný v této souvislosti, že *odkazy odvolatelů na dříve aplikovanou judikaturu a překonaný právní stav jsou povětšinou komentovány odvolateli samotnými nijak soudem autorizovaným výkladem*, nelze takové hodnocení v žádném případě považovat za přezkoumatelné odůvodnění změny hodnocení zjištěného skutkového stavu. Dále podle žalovaného charakter vnitrobloku vždy historicky splňoval *znaky stavby účelově využívané zde podnikajícími subjekty a bylo v jejich zájmu, aby uměle vytvářenými překážkami nebránili vlastnímu podnikání, zejména aby ve vztahu k okruhu osob využívajících zde provozovaných služeb umožnili formou služebnosti či výprosy užívání průjezdu a zastavěného nádvoří*. Toto vyjádření žalovaného považuje soud za zcela nesrozumitelné – soudu není vůbec zřejmé, o vytváření jakých umělých překážek subjekty, které mají provozovny ve vnitrobloku, má jít – ze skutkového stavu, jak jej zjistil městský úřad, totiž vyplývá, že právě těmito subjektům osoby zúčastněné na řízení neumožňují, aby mohly k přístupu do těchto provozoven využívat sporného průjezdu. Soudu není ani zřejmé, jak měly tyto osoby formou služebnosti či výprosy umožnit užívání průjezdu, neboť tyto osoby nejsou jeho vlastníky (těmi jsou osoby zúčastněné na řízení). V každém případě však uvedená tvrzení žalovaného nijak nevysvětlují, proč dospěl k závěru, že souhlas právních předchůdců současných vlastníků s obecným užíváním nebyl dán. Skutková zjištění učiněná městským úřadem a stručně shrnutá soudem výše přitom svědčí o opaku, tedy o tom, že restituenti (právní předchůdci) obecné užívání průjezdu trpěli (jak uvedl městský úřad, nebylo zjištěno, že by veřejnému užívání po nabytí vlastnického práva předchozí vlastník bránil).

32. Žalobcům lze též přisvědčit, že správní orgány nevypořádaly námitku užívání sporného průjezdu jako veřejně přístupné účelové komunikace od nepaměti. Správní orgány vycházely z toho, že průjezd nabytí právní předchůdce osob zúčastněných na řízení v restituci, její dřívější osud tak byl podle jejich názoru z hlediska posouzení sporné otázky bez významu.
33. Soud se správními orgány souhlasí v tom, že z hlediska posuzování souhlasu vlastníka s obecným užíváním může mít vliv skutečnost, že sporný pozemek byl znárodněn a následně restituován. Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06, akceptoval, že *omezení vlastnického práva k pozemku ve formě veřejného přístupu na tento pozemek je způsobilé přecházet z vlastníka na vlastníka a že není třeba souhlasu nového vlastníka, pokud byl souhlas udělen vlastníky předchozími. Tento závěr jistě platí tam, kde dochází k převodu vlastnického práva mezi soukromými subjekty a kde nový vlastník pozemek přejímá do vlastnictví s vědomím, že vlastnické právo je již takto omezeno*. Tento závěr však nelze podle Ústavního soudu vztahovat na případ vlastníků, kteří nabývali vlastnické právo k pozemku od veřejnoprávní korporace v restituci. V daném případě je totiž nezbytné přihlížet k tomu, že předchozím vlastníkem byla veřejnoprávní korporace, jejíž přístup k otázce veřejného užívání pozemků je jistě velmi odlišný od postojů ryze soukromého vlastníka pozemku. V tomto smyslu nemohli noví vlastníci vstupovat do práv a povinností předchozího vlastníka, a naopak by bylo proti smyslu vlastnické restituce, pokud by sice získali vlastnické právo, ovšem zatížené veřejným užíváním pozemku.
34. Soud se s těmito premisami vyslovenými v citovaném nálezu Ústavního soudu plně ztotožňuje. Je nicméně přesvědčen, že uvedené závěry dopadají na situaci, kdy byl souhlas

s veřejným užíváním dán v době, kdy byla komunikace ve veřejném vlastnictví z důvodu znárodnění. Vznikla-li účelová pozemní komunikace (resp. souhlas byl dán) již dříve, tedy v době, kdy byla v soukromém vlastnictví, jde o kontinuální stav, na který ani znárodnění a následná restituce nemají vliv (srov. rozsudky NSS ze dne 3. 6. 2014, č. j. 4 As 163/2013 - 27, bod 27, či ze dne 22. 2. 2018, č. j. 4 As 151/2017-66). Závěry vyslovené Ústavním soudem tak směřovaly na situace, kdy se veřejný vlastník (např. stát) po znárodnění choval jinak než dřívější vlastník soukromý a věc dal na rozdíl od soukromé osoby k dispozici k obecnému užívání.

35. Z podkladů obsažených ve správním spisu přitom vyplývá, že sporný průjezd od počátku sloužil jako přístup veřejnosti k jatkům a později provozovně umístěným v parkánovém vnitrobloku. Uvedená skutečnost může svědčit o tom, že dřívější vlastníci souhlasili s obecným užíváním průjezdu neomezeným okruhem osob (zákazníci, dodavatelé, zaměstnanci apod.). Jak přitom vyplývá z judikatury, užívání komunikace jako příjezdu k provozovně ve vlastnictví soukromých osob může být považováno za obecné užívání předem neomezeným okruhem osob (srov. např. rozsudky NSS ze dne 24. 5. 2018, č. j. 7 As 70/2018 - 60, či ze dne 28. 8. 2014, č. j. 9 As 123/2013 - 74). Lze si jen těžko představit, že by majitel průjezdu za situace, kdy byl takový průjezd dříve fakticky využíván pro příjezd a přístup do provozoven ve vnitrobloku (ať již zákazníci, zásobování apod.) kontroloval, kdo na pozemky vstupuje, např. zda se jedná o majitele provozoven, zákazníky, dodavatele apod., tedy že by svůj souhlas s užíváním průjezdu omezil pouze na konkrétně určené soukromé osoby.
36. Za dané situace je proto nutno hodnotit jako nesprávný také názor žalovaného, který vytkl městskému úřadu, že se zabýval historickými souvislostmi existence průjezdu (srov. s. 7 a 8 napadeného rozhodnutí). Je sice pravdou, že správní orgány posuzují věc podle skutkového a právního stavu v době svého rozhodování. To ovšem neznamená, že by v řízení o určení právního vztahu – deklarace existence veřejně přístupné účelové komunikace měly pomíjet zjištění související se vznikem a vývojem sporné cesty. Naopak, správní orgán je v tomto typu řízení povinen komplexně objasnit, zda a jak byl historicky dán souhlas s obecným užíváním cesty, zda cesta existuje od nepaměti, jaký byl její účel apod. V tomto ohledu nelze chápat „skutkový stav v době rozhodování správního orgánu“ omezeně tak, že jde o skutkový stav existující v době rozhodování, ale takový skutkový stav, který byl k době rozhodování zjištěn, a to včetně všech potřebných historických souvislostí. To je zdůrazněno právě v deklaratorních řízeních, v nichž správní orgán „pouze“ určuje, zda byly naplněny zákonem předpokládané podmínky pro vznik určitého právního vztahu, tento vztah svým rozhodnutím nekonstituuje. Povinností správního orgánu je přitom objasnit veškeré skutečnosti, které jsou pro vydání rozhodnutí, a to včetně skutečností, které nastaly nebo trvaly v minulosti, neboť i ty mohou být podstatné pro vyřešení sporné otázky. Výtky žalovaného, podle nichž městský úřad uváděl skutečnosti, *kteřé lze označit za vztahující se ke stavu, který již zanikl a neexistuje ... bez doložení skutečností osvědčujících veřejný statek* (str. 7 napadeného rozhodnutí), tak nejsou případné – naopak, městský úřad postupoval správně, pokud se zabýval všemi doloženými historickými dokumenty, na jejichž základě se snažil učinit závěry ohledně povahy dotčené komunikace. Ze stejného důvodu neobstojí ani právní závěr na s. 10 napadeného rozhodnutí, podle nějž nejsou v nynějším řízení rozhodné skutkové okolnosti, za nichž byly nádvoří s bránou v minulosti užívány. Právě historické souvislosti a okolnosti užívání sporného pozemku jsou v tomto deklaratorním řízení zcela zásadní.

37. Nadto výklad zásady rozhodování podle skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí zastávaný žalovaným by byl v případě řízení o deklaraci veřejně přístupných účelových komunikací zcela absurdní – osobě, která by měla zájem na tom, aby k deklaraci existence veřejně přístupné účelové komunikace nedošlo (zpravidla půjde o vlastníka takové komunikace), by v takovém případě postačovalo svévolně umístit na danou komunikaci například pevnou překážku, či jinak začít bránit v jejím užívání, čímž by v době rozhodování správních orgánů navodila takovou skutkovou situaci, která by vylučovala splnění všech podmínek nutných pro deklaraci existence veřejně přístupné účelové komunikace (podmínka existence souhlasu vlastníka a obecného užívání komunikace). Takový přístup by však byl ve zjevném rozporu s účelem deklaratorního řízení, v němž má být rozhodnuto, zda určitý vztah již vznikl (případně zanikl).
38. Soud pak jen doplňuje, že i v dalších (byť pro posouzení důvodnosti žaloby ne tak podstatných) ohledech je napadené rozhodnutí nesrozumitelné. Soudu například není zřejmé, proč žalovaný považoval za podstatné, aby městský úřad označil, které skutečnosti „byly doloženy žadateli a které prvostupňovým správním orgánem“. Stejně tak nepovažuje za srozumitelné hodnocení na s. 10 napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný uvedl, že *z pohledu historicky využívaného nádvoří a spolu s ním průjezdu branou v domě čp. XB, a to s uzamykatelnými vraty, je nutno dovodit, že by bylo v rozporu s ochranou vlastnického práva, aby byly vytvářeny umělé rozhrady tam, kde nebylo zapotřebí vlastnické právo chránit*. Soudu není vůbec zřejmé, k ochraně vlastnického práva, kterého z účastníků má uvedené vyjádření směřovat – zda k ochraně vlastnického práva žalobců, či k ochraně vlastnického práva osob zúčastněných na řízení, ani to, o jaké umělé rozhrady by se vůbec mělo jednat.

Neprokázání veřejného zájmu

39. Kromě nutného souhlasu je další dodatečnou podmínkou strpění obecného užívání komunikace neexistence jiného rovnocenného komunikačního spojení. V nálezu sp. zn. II. ÚS 268/06 Ústavní soud uvedl, že *„vedle nezbytného souhlasu vlastníka je podmínkou veřejného užívání soukromého pozemku též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Z dnešních hledisek posuzování legitimních omezení základních práv se totiž jedná o nezbytnou podmínku proporcionality omezení. Zjednodušeně řečeno, existují-li jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům“* (bod 34). Týž závěr Ústavní soud zopakoval v nálezech ze dne 15. 3. 2011, sp. zn. III. ÚS 2942/10, ze dne 21. 9. 2011, sp. zn. II. ÚS 3608/10, a ze dne 27. 10. 2011, sp. zn. I. ÚS 263/11, a odkázal na něj i v usnesení ze dne 2. 4. 2015, sp. zn. II. ÚS 136/15. Jak v návaznosti na judikaturu Ústavního soudu vyslovil NSS například v rozsudku ze dne 16. 5. 2011, č. j. 2 As 44/2011 – 99, č. 2370/2011 Sb. NSS (bod 32), podmínkou existence veřejného zájmu v případě veřejně přístupných účelových komunikací není mnohost osob, v jejichž zájmu by bylo (má být) deklarování cesty jako veřejně přístupné účelové komunikace. Veřejný zájem zde spočívá v zajištění přístupu vlastníků (vlastníka) k jejich nemovitostem tam, kde neexistuje jiná alternativa. Aby mohlo dojít k deklaraci existence konkrétní veřejně přístupné účelové pozemní komunikace, musí být dostatečným způsobem zjištěn veřejný zájem na obecném užívání takové komunikace. **Tento zájem spočívá právě v nezbytné komunikační potřebě, kterou by tato komunikace zajistila, za předpokladu, že neexistují komunikační alternativy, o nichž je možné ještě rozumně uvažovat.** Jak totiž vyplývá z definičních znaků účelové pozemní komunikace (§

7 odst. 1 věta první zákona o pozemních komunikacích) a vůbec z účelu institutu jako takového, jejím primárním smyslem je zajištění přístupu vlastníků k jejich nemovitostem. Vhodnými alternativami nicméně obecně mohou být i ty, které představují zhoršení komunikačních možností (např. co do vzdálenosti přístupu). Zjišťování existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby tedy musí být v souladu se zásadou proporcionality omezení vlastnického práva nedílnou součástí postupu silničního správního úřadu v řízení o deklaraci existence veřejně přístupné účelové pozemní komunikace.

40. K totožnému závěru dospívá též judikatura Nejvyššího soudu. Poukázat přitom lze na usnesení ze dne 1. 10. 2015, sp. zn. 25 Cdo 2496/2015, vydané ve věci nyní sporného průjezdu, na které žalobci opakovaně poukazovali a které správní orgány nijak nezohlednily. V něm Nejvyšší soud k námitce dovolatelů (nynějších žalobců), že nebyl prokázán veřejný zájem, uvedl, že nelze existenci účelové komunikace primárně posuzovat na základě tvrzení, že pozemek je nebo není veřejností využíván jako veřejně přístupný, nýbrž je nejprve třeba zkoumat, zda je dána nezbytnost přístupu k nemovitosti přes takový pozemek. Je-li splněna podmínka komunikační nezbytnosti i pro jediného vlastníka nemovitosti, je založeno právo vstupu a průjezdu i třetím subjektům, tedy veřejnosti. Veřejné užívání není podmínkou vzniku a trvání účelové komunikace, ale naopak vlastnost komunikace se utváří v důsledku komunikační nezbytnosti, byť pro jediného vlastníka. Na základě uvedených východisek pak Nejvyšší soud uzavřel, že „[s]tejně tomu bylo i v posuzovaném případě, kdy komunikační nezbytnost zajištění obsluhy městských jatek postupně v průběhu doby přešla na další provozovny, jež vznikly na místě zrušených městských jatek v parkánovém prostoru, které byli veřejností více či méně využívány (zámečnické dílny, sklady, kanceláře).“
41. Soud tedy nezpochybňuje, že existence veřejného zájmu na obecném užívání komunikace v soukromém vlastnictví je jedním ze znaků, který je pro deklaraci existence veřejně přístupné účelové komunikace naplnit, přičemž jde o znak, který zaručuje zachování proporcionality zásahu do vlastnického práva. Jak městský úřad, tak žalovaný však tento znak nesprávně hodnotily při posuzování otázky existence souhlasu vlastníka s obecným užíváním, ačkoli ze shora citované judikatury vyplývá, že k posuzování existence veřejného zájmu má dojít až v rámci posuzování znaku existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Z rozhodnutí městského úřadu přitom vyplývá, že měl tento znak za naplněný – v tomto ohledu je tak prvostupňové rozhodnutí (v důsledku nesprávného právního názoru městského úřadu) vnitřně rozporné, přičemž tuto vadu žalovaný v napadeném rozhodnutí neodstranil, neboť přezkoumatelně neosvětlil, proč podle jeho názoru tento znak naplněn není, resp. nesprávně tento znak odvozoval od mnohosti osob, které spornou cestu užívaly.
42. Pokud snad správní orgány svými tvrzeními ohledně nedostatku veřejného zájmu na užívání komunikace mínily vyjádřit názor, že souhlas udělený předchozími vlastníky neměl kvalitu souhlasu s *obecným užíváním*, je nutno konstatovat, že stěžejní při posouzení kvality souhlasu z tohoto hlediska je otázka, kdo všechno předmětnou cestu užíval. Následně je nutné si odpovědět na otázku, zda zjištěný okruh uživatelů již tvoří veřejnost či nikoliv, a zda tedy šlo o věnování obecnému užívání. Správní orgány se však těmito otázkám nevěnovaly, neboť jen konstatovaly, že užívání průjezdu je v zájmu vlastníků nemovitostí ve vnitrobloku, ač zmínily, že v těchto budovách se nacházejí blíže neurčené provozovny. Správní orgány se však ve svých rozhodnutích vůbec nezabývaly povahou

těchto provozoven, tím méně okruhem jejich zákazníků, tudíž ani nevysvětlily, proč na ně nelze pohlížet jako na veřejnost. Soud proto přisvědčil žalobcům, že v této části jsou jejich rozhodnutí nepřezkoumatelná. Jak již soud vyslovil výše při vypořádání námitek týkajících se nesprávného posouzení existence souhlasu vlastníka s obecným užíváním, správní orgány se měly přezkoumatelným způsobem zabývat tím, zda se konkludentní souhlas předchozího vlastníka (resp. užívání průjezdu od nepaměti) vztahoval na obecné užívání, tj. zda byl průjezd v minulosti užíván veřejností.

43. Pro úplnost soud dodává, že situaci jistě lze řešit i prostřednictvím soukromoprávních institutů, z něhož však nelze dovodit, že by mělo být takové řešení nutně upřednostněno před veřejnoprávní úpravou (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2015, č. j. 3 As 62/2015 – 43). Na projednávanou věc především nemá vliv, že se žalobci domáhají průchodu a průjezdu také v civilněprávních sporech. Automaticky by jej nebylo možné dovozovat ani tehdy, kdy by v těchto věcech bylo pravomocně rozhodnuto. Pro posouzení, zda na dotčených pozemcích vedou veřejně přístupné účelové komunikace, je podstatné hodnocení shora popsaných znaků. Poukazují-li pak správní orgány na to, že nutná komunikační potřeba může být uspokojena soukromoprávními instituty, není ze správního spisu vůbec patrné, že takové instituty v projednávané věci existují, a umožňují tak žalobcům uspokojovat jejich nutnou komunikační potřebu.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

44. Jak vyplývá z výše uvedeného, žalovaný ani městský úřad ve svých rozhodnutích nedostatečně vyložily, proč mají za to, že průjezd v minulosti ani nyní neužívá veřejnost, tedy proč je jeho užívání jen v soukromém zájmu omezeného okruhu osob, nachází-li se v jinak nepřístupném vnitrobloku také provozovny. Žalovaný současně nesprávně aplikoval institut nutné komunikační potřeby (existence veřejného zájmu) a nevypořádal výše uvedené námítky žalobců. Soud proto napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost (zčásti pro nedostatek důvodů a zčásti pro nesrozumitelnost) a současně i pro nezákonnost zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) a 78 odst. 1 s. ř. s.] a současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Soud nepřistoupil ke zrušení prvostupňového rozhodnutí, jak navrhli žalobci, neboť vytknuté vady může napravit sám žalovaný.
45. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Úspěšným žalobcům naopak právo na náhradu nákladů řízení náleží.
46. Žalobcům vznikly náklady řízení spočívající jednak v zaplacených soudních poplatcích ve výši 6 000 Kč za podání žaloby. Dále jim vznikly společné náklady spočívající v nákladech na zastoupení advokátkou, která provedla čtyři účelné úkony právní služby dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to převzetí zastoupení, sepsání žaloby a dvou vyjádření k žalobě. Tarifní hodnota pro stanovení odměny za jeden úkon právní služby činí dle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu 50 000 Kč, odměna za jeden úkon právní služby při zastupování dvou žalobců tak činí po 4 960 Kč za úkon (§ 7 bod 5 ve spojení s § 11 odst. 1 a § 12 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkony spočívající ve vyjádřeních ze dne 16. 3. 2020 a 21. 9. 2021 soud zástupkyni žalobců odměnu nepřiznal, neboť svým obsahem pro věc nepřinesla nic nového, a soud proto učinění tohoto podání nemá za účelný úkon. Náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 1 a 4

advokátního tarifu činí 300 Kč za každý z úkonů (tedy 1 200 Kč). Jelikož je zástupkyně žalobců plátkyní daně z přidané hodnoty, patří mezi náklady zastoupení i náhrada daně, kterou je povinna odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů, tj. 21 % z 21 040 Kč (4 418,40 Kč). Společné náklady na zastoupení činí celkem 31 458,40 Kč. Na každého ze žalobců připadá jedna polovina, tj. 15 729,20 Kč. Žalovaný tak je povinen zaplatit každému ze žalobců a) a b) na náhradě nákladů řízení částku 15 729,20 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám jejich zástupkyně (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitý na základě § 64 s. ř. s.).

47. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť jim soud v tomto soudním řízení neuložil žádné povinnosti (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. listopadu 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
předseda senátu